

nämnda lösningsrätt och att egare af frälseskatter böra blifva i denna del likställda med dem som innehafva skattefrälsejord, får jag vördsamt hemställa,

att Riksdagen för sin del ville besluta att allt hvad lag och författningar innehålla om rättighet för egare till frälseränta att till sig lösa skattejord, som säljes, skall upphöra att gälla.

Stockholm den 25 januari 1890.

Patrik Stockman.

N:o 94.

*Af herr **K. E. Holmgren**, om ändrad lydelse af §§ 6 och 13 riksdagsordningen.*

Ehuru frågan om representationsrätten mellan städerna och landsbygden vid flera föregående riksdagar och senast vid sistlidne riksdag varit under behandling utan att nå sin lösning, vågar undertecknad å nyo draga denna fråga under Riksdagens pröfning. Bland de förslag, som i detta syfte varit väckta, har intet vunnit så stor anslutning som det af 1888 års konstitutionsutskott utarbetade och vid 1889 års riksdag å nyo upptagna betänkande n:o 1, hvori föreslås fixering af riksdagsmännens antal så väl i Första som Andra Kammaren, hvilken grundlagsändring antogs af Andra Kammaren med stor majoritet, men afslogs af Första Kammaren med en majoritet af endast 10 röster.

Då man i folkmängdstatistiken finner att för närvarande städerna välja 1 representant i Andra Kammaren på 11,075 invånare och landsbygden 1 representant på 26,665 invånare måste det erkännas, att detta förhållande är allt annat än rättvist. Att en rättelse bör ske ligger således i öppen dag för en hvar, som opartiskt bedömer denna fråga. Enligt utskottets ofvannämnda betänkande skulle städerna till Andra Kammaren välja 75 representanter, hvilket enligt folkmändssgtatistiken vid 1887 års slut utgör 1 på 11,223 invånare, och landsbygden 150 representanter, hvilket utgör 1 på 25,954 invånare. Med dessa siffror för ögonen lär ingen kunna påstå, att städernas rätt blifvit träd för nära, utan tvärt om; äfven med antagande af städernas tillväxt i lika hög grad som de senare 20 åren är den tid mycket aflägsen, innan dessa med fog kunna yrka förändring i den representationsrätt förslaget afser.

Under åberopande i öfrigt af de skäl, som i konstitutionsutskottets ofta nämnda betänkande blifvit anförda, tillåter jag mig härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte till hvilande i vidare grundlagsenlig ordning antaga följande förslag till förändrad lydelse af

Riksdagsordningen.

§ 6.

1. Första Kammaren skall bestå af 150 ledamöter hvilka för en tid af 9 år utses af landstingen och stadsfullmäktige i de städer, som ej i landsting deltaga. Hvarje landstingsområde och sådan stad, som nu är nämnd, utgör en valkrets, för hvilken, efter folkmängden inom dess område, väljes 1 riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande $\frac{1}{150}$ af rikets folkmängd.

2. För valkrets, som har mindre folkmängd än i mom. 1 sägs, väljes dock 1 riksdagsman.

3. Derest det antal riksdagsmän, som med tillämpning af stadgandena i mom. 1 och 2 bör utses, icke uppgår till 150, skola, för ernående af detta antal, de valkretsar, hvilkas folkmängd mest öfverskjuter det tal, som enligt mom. 1 är bestämmande för riksdagsmännens

antal inom valkretsarne, vara berättigade att hvardera välja ytterligare 1 riksdagsman.

4. Det antal riksdagsmän, hvarje valkrets, enligt ofvan angifna grunder, eger utse, bestämmes hvart 10 år af Konungen; och skall vid tillämpning af den sålunda fastställda ordningen iakttagas, att inskränkning icke sker i vald riksdagsmans rätt att under föreskrifven tid utöfva riksdagsmannakallet.

5. Upphör stad att i landsting deltaga under den tid, för hvilken den af Konungen fastställda ordningen är gällande, inträder stadens rätt att utse riksdagsman dock icke förr, än ledighet uppstår i den valkrets, staden förut tillhört.

§ 13.

1. Andra Kammaren skall bestå af 225 ledamöter, deraf 150 för landet och 75 för städerna. Dessa ledamöter väljas för en tid af 3 år, räknade från och med januari månads början, året näst efter det, under hvilket valet skett.

2. Å landet, hvartill i fråga om riksdagsmannaval äfven räknas köpingar, utses för hvarje domsaga en riksdagsman. Understiger domsagornas antal 150, skola för ernående af det bestämda antalet riksdagsmän de folkrikaste domsagorna, såvidt ske kan häradsvis, indelas i 2 valkretsar, som hvardera välja 1 riksdagsman. Öfverstiger domsagornas antal 150, skola, i den mån sådant erfordras, angränsande domsagor, som hafva minsta folkmängd, förenas, 2 och 2, till 1 valkrets.

3. I stad, hvars folkmängd uppgår till eller öfverstiger $\frac{1}{75}$ af folkmängden i rikets alla städer, väljes efter stadens folkmängd 1 riksdagsman för hvarje fullt tal, motsvarande $\frac{1}{75}$ af städernas folkmängd. Städer med mindre folkmängd än nu är sagdt ordnas, så vidt lämpligen ske kan länsvis, i så många valkretsar, som, med iakttagande af att hvardera utser 1 riksdagsman, erfordras för uppnående af det i mom. 1 föreskrifna antal riksdagsmän för städerna.

4. Indelningen af omförmälda valkretsar så ock riksdagsmännens antal för hvar och en af de städer, hvilkas folkmängd i och för sig berättigar dem att utan för-
ening med annan stad välja riksdagsman, bestämmes, efter ofvan angifna grunder, hvart 10 år af Konungen. Den ordning, som sålunda fastställes, vinner tillämpning vid de val, hvilka näst derefter, enligt § 15 mom. 1, skola ega rum. Köping, som erhåller stadsprivilegier, räknas i fråga om riksdagsmannaval fortfarande till landet, till dess ny valkretsordning varder faststald.

Stockholm den 25 januari 1890.

K. E. Holmgren.
